

LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO APMOKĖJIMO Į S T A T Y M A S

Šis įstatymas reguliuoja darbuotojų, dirbančių pagal samdos (darbo) sutartis įmonėse, įstaigose ir organizacijose nepriklausomai nuo jų nuosavybės formų, darbo apmokėjamą.

1 straipsnis. Apmokėjimas už darbą

Darbuotojo darbo užmokestis priklauso nuo darbo paklausos ir pasiūlos darbo rinkoje, darbo kiekio ir kokybės bei įmonės veiklos rezultatų.

Draudžiama mažinti darbo užmokestį dėl lyties, amžiaus, rasės, tautybės ir politinių įsitikinimų.

2 straipsnis. Darbo užmokesčio minimumas

Lietuvos Respublikos Vyriausybė nustato minimalų valandinį atlygį (minimalią mėnesinę algą).

Darbuotojui nustatytas valandinis tarifinis atlygis (mėnesinė alga) negali būti mažesnis už Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą minimalų valandinį atlygį (minimalią mėnesinę algą).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1286](#), 96.04.17, Žin., 1996, Nr. 41-984 (96.05.08)

Nr. [IX-223](#), 2001 03 22, Žin., 2001, Nr. 28-898 (2001 03 30)

3 straipsnis. Darbo apmokėjimo organizavimas

Darbo apmokėjimo sąlygas, profesijų ir pareigų tarifinius- kvalifikacinius reikalavimus, darbų ir darbuotojų tarifavimo tvarką nustato įmonių, įstaigų ir organizacijų savininkai (darbdaviai) kolektyviniuose susitarimuose (kolektyvinėse sutartyse).

Konkretūs valandiniai tarifiniai atlygiai, mėnesinės algos, kitos darbo apmokėjimo formos ir sąlygos, darbo normos įmonėse, įstaigose ir organizacijose nustatomos kolektyvinėse arba, jeigu jos nesudaromos, samdos sutartyse Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka (toliau - "kolektyvinėse arba samdos sutartyse").

Darbuotojo darbo apmokėjimo sąlygos, nustatytos darbo sutartyje, atsižvelgiant į teisės aktuose bei kolektyvinėse sutartyse patvirtintas nuostatas, gali būti keičiamos tik raštišku darbuotojo ir darbdavio susitarimu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1286](#), 96.04.17, Žin., 1996, Nr. 41-984 (96.05.08)

4 straipsnis. Valstybinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimas

Valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo sąlygas nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

Kitų iš biudžeto finansuojamų įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Šios sąlygos peržiūrimos ne rečiau kaip kartą per metus, atsižvelgiant į materialinės gamybos darbuotojų darbo užmokesčio didėjimą.

5 straipsnis. Realus darbo užmokesčio užtikrinimas

Atsižvelgiant į kainų pasikeitimo indeksus, darbo užmokestis yra indeksuojamas Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų garantijų įstatymo nustatyta tvarka.

6 straipsnis. Darbo apmokėjimas esant nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų

Jeigu yra nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų, už darbą apmokama:
kenksmingomis sąlygomis - ne mažiau kaip pusantro darbuotojui nustatyto valandinio (dieninio) tarifinio atlygio (mėnesinės algos);

labai kenksmingomis darbo sąlygomis - ne mažiau kaip dvigubu darbuotojui nustatyto valandiniu (dieniniu) tarifiniu atlygiu (mėnesine alga).

Darbo sąlygų klasifikaciją ir kenksmingumą veiksmų leistinas koncentracijas bei lygius reglamentuoja Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti norminiai aktai.

Konkretūs apmokėjimo dydžiai nustatomi kolektyvinėse arba samdos sutartyse.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1286](#), 96.04.17, Žin., 1996, Nr. 41-984 (96.05.08)

7 straipsnis. Apmokėjimas už viršvalandinį ir naktinį darbą

Už viršvalandinį darbą ir darbą naktį (nuo 10 val. vakaro iki 6 val. ryto) mokama ne mažiau kaip pusantro darbuotojui nustatyto valandinio tarifinio atlygio (mėnesinės algos).

Konkretūs apmokėjimo dydžiai nustatomi kolektyvinėse arba samdos sutartyse.

8 straipsnis. Apmokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis

Darbas poilsio arba švenčių dieną, jeigu jis nenumatytas pagal grafiką, kompensuojamas suteikiant per mėnesį kitą poilsio dieną arba, darbuotojui pageidaujant, apmokant ne mažiau kaip dvigubu darbuotojui nustatyto valandiniu ar dieniniu atlygiu, nesuteikiant papildomos poilsio dienos.

Darbas švenčių dieną pagal grafiką apmokamas ne mažiau kaip dvigubu valandiniu arba dieniniu atlygiu.

9 straipsnis. Apmokėjimas už prastovos laiką

Už kiekvieną prastovos ne dėl darbuotojo kaltės valandą mokama ne mažiau kaip Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas minimalus valandinis atlygis, išskyrus atvejus, nurodytus šiame straipsnyje.

Kai dėl prastovos įstatymų nustatyta tvarka perkelta į kitą darbą darbuotojo darbo užmokestis sumažėja dėl nuo jo nepriklausančių priežasčių, jam mokamas iki perkėlimo buvęs vidutinis darbo užmokestis. Esant prastovai dėl gamybinių, gamtinių ir kitų Darbo sutarties įstatymo 24 straipsnyje nenurodytų sąlygų, kai šios sąlygos teisės aktų nustatyta tvarka neleidžia saugiai dirbti, kolektyvinėje ar darbo sutartyje gali būti numatytos kitos laikinai perkelti į kitą darbą darbuotojų apmokėjimo sąlygos.

Jeigu darbuotojui prastovos atveju nepasiūloma įmonėje esančio kito darbo pagal jo profesiją, specialybę, kvalifikaciją arba specialaus profesinio pasirengimo nereikalaujančio darbo, kurį jis galėtų dirbti nepakenkdamas savo sveikatai, jam už kiekvieną prastovos valandą mokamas jo dviejų trečdalių vidutinio valandinio darbo užmokesčio dydžio, buvusio iki prastovos, atlygis, bet ne mažesnis nei Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas minimalus valandinis atlygis už kiekvieną prastovos valandą.

Jeigu darbuotojas raštiškai atsisako pasiūlyto darbo pagal savo profesiją, specialybę, kvalifikaciją arba specialaus profesinio pasirengimo nereikalaujančio darbo, kurį jis galėtų dirbti nepakenkdamas savo sveikatai, jam mokama ne mažiau nei 0,3 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto minimalaus valandinio atlygio už kiekvieną prastovos valandą.

Darbdavys neturi teisės reikalauti, kad darbuotojas, nedirbantis dėl prastovos, būtų darbovietėje ilgiau kaip vieną valandą per darbo dieną (pamainą). Už buvimą įmonėje šioje nuostatoje nurodytą laiką mokamas šio straipsnio trečiojoje dalyje nustatyto dydžio darbo užmokestis. Kolektyvinėje, darbo sutartyje arba šalių susitarimu gali būti numatyti visiško neatvykimo į darbą prastovos metu atvejai.

Kolektyvinėje ar darbo sutartyje gali būti nustatomi didesni negu nurodyti šiame straipsnyje apmokėjimo dydžiai.

Išmoka už prastovą ne dėl darbuotojo kaltės turi būti mokama tais pačiais terminais ir tvarka kaip ir darbo užmokestis (šio įstatymo 11 straipsnis).

Prastovos dėl darbuotojo kaltės laikas neapmokamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1286](#), 96.04.17, Žin., 1996, Nr. 41-984 (96.05.08)

Nr. [IX-223](#), 2001 03 22, Žin., 2001, Nr. 28-898 (2001 03 30)

10 straipsnis. Apmokėjimas už ne visą ir sutrumpintą darbo laiką

Ne visas darbo laikas (ne visa darbo diena arba savaitė), nustatytas darbuotojui susitarus su darbdaviu, apmokamas proporcingai dirbtam laikui arba už atliktą darbą.

Darbuotojams, kuriems pagal įstatymus ar kolektyvines sutartis sutrumpinamas darbo laikas (nepilnamečiams, riboto darbingumo asmenims, darbuotojams, dirbantiems labai kenksmingomis darbo sąlygomis ir kt.), gali būti numatomos papildomos darbo apmokėjimo garantijos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1286](#), 96.04.17, Žin., 1996, Nr. 41-984 (96.05.08)

11 straipsnis. Darbo užmokesčio mokėjimo terminai, vieta ir tvarka

Darbo užmokestis mokamas darbo metu ne rečiau kaip du kartus per mėnesį. Esant raštiškam darbuotojo prašymui, darbo užmokestis gali būti mokamas ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį. Konkretūs darbo užmokesčio mokėjimo terminai, vieta ir tvarka nustatomi kolektyvinėse arba darbo sutartyse.

Išleidžiant darbuotoją kasmetinių atostogų, visas jam priklausantis iki atostogų pradžios uždarbis mokamas kartu su darbo užmokesčiu už visą atostogų laiką ne vėliau kaip prieš tris kalendorines dienas iki prasidedant atostogoms.

Jeigu darbuotojas atleidžiamas iš darbo, visas jam priklausantis darbo užmokestis išmokamas ne vėliau kaip paskutinę darbo dieną.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1286](#), 96.04.17, Žin., 1996, Nr. 41-984 (96.05.08)

Nr. [IX-223](#), 2001 03 22, Žin., 2001, Nr. 28-898 (2001 03 30)

12 straipsnis. Vidutinis darbo užmokestis

Vidutinis darbo užmokestis darbuotojams garantuojamas Lietuvos Respublikos įstatymų, kolektyvinių arba samdos sutarčių numatytais atvejais ir yra apskaičiuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Į vidutinį darbo užmokestį įskaitomos visos darbo apmokėjimo rūšys, nuo kurių pagal galiojančią tvarką priskaitomi valstybinio socialinio draudimo įnašai.

Jeigu darbuotojas įstatymų numatytais atvejais yra atitraukiamas nuo pagrindinio darbo, darbo užmokestį, ne mažesnę už vidutinį, moka arba kompensuoja ta įstaiga ar organizacija, kurios įpareigojimus vykdo darbuotojas.

13 straipsnis. Ginčų sprendimas

Ginčai darbo apmokėjimo klausimais nagrinėjami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta darbo ginčų sprendimo tvarka.

14 straipsnis. Įstatymo laikimosi kontrolė

Šio įstatymo laikymosi kontrolę vykdo valstybinė darbo inspekcija.

15 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimą

Nuostolius, atsiradusius dėl šio įstatymo pažeidimo, privalo atlyginti kaltoji šalis.

Lietuvos Respublikos įstatymų numatytais atvejais už šio įstatymo pažeidimus taikoma drausminė, administracinė ar baudžiamoji atsakomybė.

16 straipsnis. Žinios apie darbo užmokestį

Žinios apie darbuotojo darbo užmokestį teikiamos ir skelbiamos tik įstatymo numatytais atvejais arba darbuotojui sutikus. Žinios apie darbuotojų darbo užmokestį, mokamą iš valstybės arba savivaldybių biudžetų, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto bei Sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, yra viešos. Žinių apie darbo užmokestį teikimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1286](#), 96.04.17, Žin., 1996, Nr. 41-984 (96.05.08)

Nr. [VIII-1101](#), 99.03.23, Žin., 1999, Nr.30-858 (99.04.02)

Lietuvos Respublikos
Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas
V.LANDSBERGIS

Vilnius, 1991 m. sausio 9 d.
Nr. I-924

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1286](#), 96.04.17, Žin., 1996, Nr. 41-984 (96.05.08)

LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO APMOKĖJIMO ĮSTATYMO 2, 3, 6, 9, 10, 11, 16 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1101](#), 99.03.23, Žin., 1999, Nr.30-858 (99.04.02)

LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO APMOKĖJIMO ĮSTATYMO 16 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-223](#), 2001 03 22, Žin., 2001, Nr. 28-898 (2001 03 30)

DARBO APMOKĖJIMO ĮSTATYMO 2, 9, 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2001 04 02)

autrap@lrs.lt